

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НІЖИНЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИКОЛИ ГОГОЛЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Приймальною комісією
Протокол № 4 від 01 лютого 2022 р.
Голова Приймальної комісії
О.Г. Самойленко

ПРОГРАМА
ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ
ДЛЯ ВСТУПНИКІВ НА ОСНОВІ ПОВНОЇ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ,
ОСВІТНЬО –КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ МОЛОДШОГО СПЕЦІАЛІСТА АБО
ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА
ФОРМА НАВЧАННЯ ДЕННА, ЗАОЧНА
ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ РІВЕНЬ: БАКАЛАВР

РОЗГЛЯНУТО та ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні Вченої ради ННІ філології,
перекладу та журналістики
протокол № 5 від 26 січня 2022 р.
Голова Вченої ради
Н.І. Клипа

Ніжин – 2022

Укладачі: кандидат філологічних наук, доцент Пасік Н. М.;
кандидат філологічних наук, доцент Зінченко С.В.
кандидат філологічних наук, доцент Капленко О. М.;
кандидат філологічних наук, доцент Михальчук Н. І.

Рецензенти: Бойко Н. І., доктор філологічних наук, професор;
Хархун В.П., доктор філологічних наук, професор.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вступним випробуванням з української мови і літератури до Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя на навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» для вступників, які мають право на такі іспити згідно з Правилами прийому до Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя 2019 р., є письмовий екзаме́н, що проводиться у формі тестування.

Мета вступного екзаме́ну – виявити рівень навчальних досягнень та ступінь підготовленості вступників з української мови і літератури для їх участі в загальному конкурсі й подальшого навчання в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя; оцінити знання мовних явищ і норм, правил орфографії та пунктуації, а також знання передбачених шкільною програмою творів української літератури, розуміння їх ідейно-тематичного спрямування, жанрових особливостей, композиційно-сюжетної структури, образної системи, мови та стилю.

Програма вступних випробувань з української мови і літератури для вступників до Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя розроблена з урахуванням чинних програми зовнішнього незалежного оцінювання, програм з української мови та української літератури для 5–11 класів. Програма вступних випробувань із літератури включає персоналії письменників і художні твори, вивчення яких передбачене всіма чинними програмами з української літератури для загальноосвітніх навчальних закладів і відображене в усіх підручниках, рекомендованих Міністерством освіти і науки України.

Матеріал програми розподілено за двома частинами: «Українська мова» («Фонетика», «Орфоепія», «Графіка», «Орфографія», «Лексикологія. Фразеологія», «Будова слова. Словотвір», «Морфологія», «Синтаксис», «Стилістика», «Розвиток мовлення») та «Українська література» («Усна народна творчість», «Давня українська література», «Література кінця XVIII – початку XX ст.», «Література XX ст.», «Творчість українських письменників-емігрантів», «Сучасний літературний процес»).

Основні вимоги до знань та умінь. На екзаме́ні з української мови і літератури вступники мають продемонструвати:

- вільне володіння орфоепічними, лексичними, фразеологічними, словотвірними, морфологічними, синтаксичними, орфографічними, пунктуаційними та стилістичними нормами сучасної української літературної мови;
- здатність відрізняти випадки правильного використання мовних засобів від помилкових;
- чітке уявлення про зміст понять і термінів української мови та літератури, значення й особливості функціонування мовних одиниць, зміст художніх творів, що ввійшли до програми;
- уміння розпізнавати істотні ознаки мовних і літературних явищ, їх закономірності; групувати й класифікувати мовні та літературні явища, встановлювати причиново-наслідкові зв'язки між ними;
- здатність практично застосовувати набуті теоретичні знання з української мови й літератури;
- створювати власні висловлення, логічно й послідовно викладаючи думки та формулюючи відповідні висновки;
- аналізувати літературний твір (його уривок); порівнювати літературні явища, уміти визначати в запропонованих текстах художні засоби, передбачені програмою.

Критерії оцінювання знань і вмінь. Вступний екзаме́н з української мови і літератури передбачає письмове виконання тестових завдань відтворювального, аналітичного й творчого характеру.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

ПРОГРАМА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Фонетика. Графіка

Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінки й глухі. Позначення звуків мовлення на письмі.

Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв **я, ю, є, ї, ш, ь, г, і**.

Склад. Складоподіл. Наголос, наголошені й ненаголошені склади. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних.

Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування **у – в, і – й**.

Орфоепія

Відображення вимови голосних (наголошених і ненаголошених) через фонетичну транскрипцію. Відображення вимови приголосних звуків: [дж], [дз], [дз'], [г], [ґ], [ж], [ч], [ш], [дж]; груп приголосних (уподібнення, спрощення); м'яких приголосних; подовжених приголосних. Вимова слів з апострофом.

Орфографія

Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [е], [и], [о] в коренях слів. Спрощення в групах приголосних. Сполучення **йо, ьо**. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Позначення чергування приголосних звуків на письмі. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів із рядка в рядок. Написання складних слів разом, окремо і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис **н** та **nn** у прикметниках і дієприкметниках. Написання **не** з різними частинами мови.

Лексикологія. Фразеологія

Лексикологія як учення про слово. Ознаки слова як мовної одиниці. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальновживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання. Застарілі (архаїзми, історизми) й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика.

Поняття про стійкі сполучення слів і вирази. Фразеологізми. Фразеологічна синоніми та антоніми. Приказки, прислів'я, афоризми.

Будова слова. Словотвір

Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення.

Словотвір. Твірні основи при словотворенні. Основа похідна й непохідна. Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, префіксально-суфіксальний, суфіксальний, безсуфіксальний, складання слів або основ, перехід з однієї частини мови в іншу. Основні способи творення іменників, прикметників, дієслів, прислівників. Складні слова. Способи їх творення. Сполучні голосні **о, е** у складних словах.

Морфологія

Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови.

Іменник. Іменник як самостійна частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників:

чоловічий, жіночий, середній. Іменники спільного роду. Число іменників. Іменники, що вживаються в обох числових формах. Іменники, що мають лише форму однини або лише форму множини. Відмінки іменників. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта. Поділ іменників першої та другої відмін на групи. Особливості вживання та написання відмінкових форм. Букви **-а(-я), -у(-ю)** в закінченнях іменників другої відміни. Відмінювання іменників, що мають лише форму множини. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові.

Прикметник. Прикметник як самостійна частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні та присвійні. Явища переходу прикметників з одного розряду в інший. Якісні прикметники. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий (проста й складена форми), способи їх творення. Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Особливості відмінювання прикметників (тверда й м'яка групи).

Числівник. Числівник як самостійна частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди числівників за значенням: кількісні (власне кількісні, дробові, збірні) й порядкові. Групи числівників за будовою: прості й складені. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників.

Займенник. Займенник як самостійна частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Співвіднесеність займенників з іменниками, прикметниками й числівниками. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні. Особливості їх відмінювання. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

Дієслово. Дієслово як самостійна частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на *-но, -то*). Безособові дієслова. Види дієслів: доконаний і недоконаний. Творення видових форм. Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Особові та числові форми дієслів (теперішнього та майбутнього часу й наказового способу). Родові та числові форми дієслів (минулого часу й умовного способу). Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на *-но, -то*.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.

Прислівник. Прислівник як самостійна частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників на *-о, -е*, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо і через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу.

Прийменник. Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за походженням: непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших слів). Групи прийменників за будовою: прості, складні й складені. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників.

Сполучник. Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часові, причинові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні,

наслідкові). Групи сполучників за вживанням (одиночні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників.

Частка. Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні. Правопис часток.

Вигук. Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням: непохідні й похідні. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова. Правопис вигуків.

Синтаксис

Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису.

Словосполучення. Словосполучення й синтаксично вільне сполучення слів. Підрядний і сурядний зв'язок між словами в словосполученні. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені.

Речення. Види речень в українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю засобів ускладнення (неускладнені й ускладнені). Порядок слів у реченні.

Просте двоскладне речення Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження.

Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення. Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні (обставина способу дії, присудок).

Неповні речення. Тире в неповному реченні.

Односкладні речення. Типи односкладних речень за способом вираження головного члена: означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові, називні. Способи вираження головних членів односкладних речень.

Речення з однорідними членами Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертаннями. Звертання непоширені й поширені. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в реченнях з однорідними, відокремленими, відокремленими уточнювальними членами вставними словами, звертаннями.

Складне речення. Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складносурядне речення. Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення. Розділові знаки в складносурядному реченні.

Складнопідрядне речення. Головне й підрядне речення. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку в складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, їх типи за характером зв'язку між частинами: з послідовною підрядністю, з однорідною підрядністю, з неоднорідною підрядністю. Розділові знаки в складнопідрядному реченні.

Складне безсполучникове речення. Типи безсполучникових речень за характером смислових відношень між складовими частинами-реченнями: з однорідними частинами-

реченнями, з неоднорідними частинами. Розділові знаки в складному безсполучниковому реченні.

Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.

Способи відтворення чужого мовлення. Пряма й непряма мова. Речення з прямою мовою. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог.

Стилістика

Стилі мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний, конфесійний), їх основні ознаки, функції.

Розвиток мовлення

Загальне уявлення про спілкування й мовлення; види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення; основні правила спілкування. Тема висловлювання. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Текст як середовище функціонування мовних одиниць. Основні ознаки тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень у тексті. Засоби зв'язку речень у тексті. Класифікація текстів за сферою використання, метою, структурними особливостями. Тексти різних стилів, типів, жанрів мовлення.

ПРОГРАМА З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Усна народна творчість

Зміст літературного матеріалу

Загальна характеристика календарно-обрядових, суспільно-побутових та родинно-побутових пісень.

Історичні пісні. «Ой Морозе, Морозенку», «Чи не той то Хміль».

Пісні Марусі Чурай «Віють вітри», «За світ встали козаченьки».

Тематика, образи, зміст народних дум і балад.

«Дума про Марусю Богуславку». Балада «Ой летіла стріла».

Предметні уміння та навички

Аналізувати літературний твір чи його уривок.

Розрізняти жанри усної творчості.

Розрізняти і називати жанрові різновиди календарно-обрядових пісень. *Аналізувати* зміст, образи, настрої суспільно-побутових і родинно-побутових пісень.

Визначати провідні мотиви історичних пісень, характеризувати образи героїв їх – історичних осіб.

Визначати тематику й художні особливості балад і дум, пісень Марусі Чурай.

Виділяти у фольклорних творах анафори, рефрени, постійні епітети, персоніфікацію, символи, гіперболу, *визначати* їхню художню роль.

Давня українська література

Зміст літературного матеріалу

«Повість минулих літ» (уривки про заснування Києва, про помсту княгині Ольги).

«Слово про похід Ігорів».

Григорій Сковорода. «De libertate», «Всякому місту – звичай і права», «Бджола та Шершень», афоризми.

Предметні уміння та навички

Знати основні теоретико-літературні поняття:

- художній образ;
- прототип;
- тема, ідея, мотив художнього твору;
- проблематика літературного твору;
- конфлікт, сюжет і композиція літературного твору;
- позасюжетні елементи;

Знати характерні риси бароко.

Література кінця ХУІІ – початку ХХ століття

Зміст літературного матеріалу

Іван Котляревський. «Енеїда», «Наталка Полтавка».

Г. Квітка-Основ'яненко. «Маруся».

Тарас Шевченко. «Катерина», «Гайдамаки», «Кавказ», «Сон» («У всякого своя доля»), «І мертвим, і живим, і ненарожденним...», «Заповіт».

Пантелеймон Куліш. «Чорна рада».

Іван Нечуй-Левицький. «Кайдашева сім'я».

Панас Мирний. «Хіба ревуть воли, як ясла повні?».

Іван Карпенко-Карий. «Мартин Боруля».

Іван Франко. «Гімн», «Чого являєшся мені у сні», «Мойсей».

Предметні уміння та навички

Знати основні теоретико-літературні поняття:

- сентименталізм, романтизм, критичний реалізм, їхні ознаки;
- епос, новела, оповідання, повість, роман, різновиди повісті та роману;
- лірика, сонет, гімн, послання, романс, медитація, ліричний вірш, тематичні різновиди лірики;
- поема, епічна поема, лірична поема, ліро-епічна поема, драматична поема (драма-феєрія), поема-містерія;
- драма, трагедія, комедія, власне драма, трагікомедія.
- види комічного: гумор, сатира, карикатура, шарж, іронія, сарказм, гротеск, бурлеск, травестія.

Визначати дво- і трискладові віршові розміри.

Література ХХ століття

Зміст літературного матеріалу

Михайло Коцюбинський. «Тіні забутих предків», «Intermezzo».

Ольга Кобилянська. «Земля».

Леся Українка. «Contra spem spero!», «Лісова пісня».

Микола Вороний. «Блакитна Панна».

Олександр Олесь. «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!..».

Павло Тичина. «О панно Інно», «Арфами, арфами...», «Ви знаєте, як липа шелестить...», «Пам'яті тридцяти».

Максим Рильський «Молюсь і вірю...».

М. Зеров. «Київ – традиція».
 Микола Хвильовий. «Я» («Романтика»)
 Юрій Яновський. «Дитинство».
 Володимир Сосюра. «Любіть Україну».
 Валер'ян Підмогильний. «Місто».
 Остап Вишня. «Моя автобіографія», «Сом».
 Микола Куліш. «Мина Мазайло».
 Богдан-Ігор Антонич. «Різдво».
 Олександр Довженко. «Україна в огні», «Зачарована Десна».
 Андрій Малишко «Пісня про рушник».
 Василь Симоненко. «Ти знаєш, що ти – людина...», «Задивляюсь у твої зіниці...»
 Олесь Гончар. «Залізний острів».
 Григор Тютюнник. «Три зозулі з поклоном».
 Василь Стус. «Як добре те, що смерті не боюсь я», «О землі втрачена, явився!...»
 Іван Драч. «Балада про соняшник».
 Ліна Костенко. «Страшні слова, коли вони мовчать», «Українське альфреско»,
 «Маруся Чурай».

Предметні уміння та навички

Визначати місце і роль митця в літературному процесі.

Знати основні теоретико-літературні поняття:

- український модернізм, його особливості;
- модерністичні напрями й течії: імпресіонізм, неоромантизм, символізм, неокласицизм;
- авангардистські напрями й течії: експресіонізм, сюрреалізм;

Знати основні теоретико-літературні поняття:

- поетичний синтаксис: інверсія, тавтологія, антитеза, анафора, епіфора, рефрен, паралелізм, риторичні звертання й запитання;
- тропи (поетична семантика): епітет, порівняння (в т.ч. приховане й заперечне), метафора, уособлення, персоніфікація, алегорія, символ, метонімія, синекдоха, парафраз, евфемізм, гіпербола, літота, оксиморон;
- фоніка (поетичний звукопис): алітерація, асонанс, звуконаслідування;
- різновиди роману (історичний роман, роман-хроніка, соціально-психологічний роман, роман у новелах, роман у віршах, пригодницький роман);
- кіноповість;
- усмішка.

Уміти пояснювати поняття:

- «розстріляне відродження»;
- кларнетизм;
- романтика вітаїзму;
- психологізм;
- асоціативність.

Твори українських письменників-емігрантів

Зміст літературного матеріалу

Іван Багряний «Тигролови».
 Євген Маланюк. «Стилет чи стилос?».

Предметні уміння та навички

Орієнтуватися в основних тенденціях функціонування української літератури за кордоном і творчості українських письменників-емігрантів.
Знати особливості пригодницького роману.

Сучасний літературний процес

Зміст літературного матеріалу

Загальний огляд, основні тенденції.

Літературні угруповання (Бу-Ба-Бу, «Нова література», «Нова дегенерація», «Пропала грамота», «ЛуГоСад», «Червона фіра», «Західний вітер», «500»). Творчість

Ю. Андруховича, О. Забужко, І. Римарука.

Утворення АУП (Асоціації українських письменників).

Література елітарна й масова.

Постмодернізм як один із художніх напрямів мистецтва 90-х років, його риси.

Сучасні часописи та альманахи.

Предметні уміння та навички

Орієнтуватися в основних тенденціях розвитку сучасної літератури; знати літературні угруповання 80-90-х років, найвизначніших представників літератури.

Визначати найхарактерніші ознаки постмодернізму

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Авраменко О. М. Українська мова та література. Довідник. Завдання в тестовій формі. І частина / О. М. Авраменко, М. Б. Блажко. – 2-ге вид., випр. і доп. – К. : Грамота, 2012. – 560 с.
- Біляєв О. М. Українська мова : підруч. для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. / О. М. Біляєв, М. І. Пентиліук, Л. М. Симоненкова, Т. П. Симоненкова. – К. : ВД «Афон», 2004. – 128 с.
- Біляєв О. М. Українська мова : підруч. для 10–11 кл. загальноосвіт. навч. закл. / О. М. Біляєв, Л. М. Симоненкова, Л. В. Скуратівський, Г. Т. Шелехова. – К. : Освіта, 2004. – 384 с.
- Біляєв О. М. Українська мова : підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. / О. М. Біляєв, М. І. Пентиліук, Л. М. Симоненкова, Т. П. Симоненкова. – К. : ВД «Афон», 2004. – 128 с.
- Біляєв О. М. Українська мова : підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / О. М. Біляєв, М. І. Пентиліук, Л. М. Симоненкова, Т. П. Симоненкова. – К. : Освіта, 2002. – 208 с.
- Бондаренко Н. В. Українська мова : підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Н. В. Бондаренко, А. В. Ярмолук. – К. : Освіта, 2005. – 272 с.
- Бондаренко Н. В. Українська мова : підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Н. В. Бондаренко, А. В. Ярмолук. – К. : Освіта, 2006. – 240 с.
- Гаврилук О. Українська мова для абітурієнтів : навч. посіб. / О. Гаврилук. – Тернопіль : Підручники та посібники, 2008. – 144 с.
- Глазова О. П. Рідна мова : підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. / О. П. Глазова, Ю. В. Кузнєцов. – К. : Педагогічна преса, 2006. – 288 с.
- Джерела пружно б'ють : Хрестоматія з української літератури для 9 кл. / упор. Б. Степанишин. – К. : Арт-Освіта, 2004. – 478 с.
- Дубчак О. П. Українська мова та література : посіб. для абітурієнтів / О. П. Дубчак. – К. : Генеза, 2011.
- Зубков М. Українська мова : універсальний довідник / М. Зубков. – К., 2009. – 512 с.
- Єрмоленко С. Я. Рідна мова : підруч. для 5 кл. / С. Я. Єрмоленко, В. Т. Сичова. – К. : Грамота, 2005. – 240 с.
- Єрмоленко С. Я. Рідна мова : підруч. для 6 кл. / С. Я. Єрмоленко, В. Т. Сичова. – К. : Грамота, 2006. – 296 с.
- Козачук Г. О. Українська мова для абітурієнтів : навч. посіб. / Г. О. Козачук. – К. : Вища школа, 2007. – 303 с.
- Олійник О. Б. Українська мова : підруч. для 10–11 кл. серед. шк. / О. Б. Олійник. – К. : Вікторія, 2004. – 448 с.
- Олійник О. Б. Українська мова : підруч. для 8 кл. серед. шк. / О. Б. Олійник. – К. : Вікторія, 2004. – 288 с.
- Олійник О. Б. Українська мова : підруч. для 9 кл. середньої школи / О. Б. Олійник. – К. : Вікторія, 2003. – 384 с.
- Олійник О. Б. Українська мова : підручник для 7 кл. середньої школи. / О. Б. Олійник. – К. : Вікторія, 2003. – 364 с.
- Пентиліук М. І. Рідна мова : підруч. для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. / М. І. Пентиліук, І. В. Гайдаєнко, А. І. Ляшкевич, С. А. Омельчук. – К. : Освіта, 2006. – 272 с.
- Передрій Г. Р. Рідна мова : підруч. для 7 кл. / Г. Р. Передрій, Л. В. Скуратівський, Г. Т. Шелехова, Я. І. Остаф. – К. : Освіта, 2003. – 272 с.
- Плющ М. Я. Українська мова : довідник / М. Я. Плющ, Н. Я. Грипас. – К. : Освіта, 2002. – 228 с.

Семенюк Г. Українська література : підруч. для 11 кл. / Г. Семенюк, М. Ткачук, О. Ковальчук. – К. : Освіта, 2006. – 512 с.

Срібний птах : Хрестоматія з української літератури для 11 кл. / упор. Г. Семенюк, М. Ткачук, А. Гуляк – К. : Освіта, 2006 (Ч. I – 511 с.; Ч. II – 576 с.)

Степанишин Б. Українська література : підруч. для 9 кл. / Б. Степанишин. – Київ : Арт-Освіта, 2004. – 334 с.

Український правопис / НАН України, Інститут мовознавства ім. О.О.Потебні; Інститут української мови. Київ: Наук. думка, 2019. 392 с.

Хропко П. Українська література : підруч. для 10 кл. / П. Хропко. – Шелехова Г. Т. Рідна мова : підруч. для 9 кл. / Г. Т. Шелехова, Я. І. Остаф, Л. В. Скуратівський. – К. : Освіта, 2002. – 256 с.

Ющук І. П. Практикум з правопису української мови : навч. посіб. / І. П. Ющук. – К. : Освіта, 2005. – 208 с.

Ющук І. П. Рідна мова : підруч. для 7 кл. / І. П. Ющук. – К. : Арт-Освіта, 2004. – 288 с.

Ющук І. П. Рідна мова : підруч. для 8 кл. / І. П. Ющук. – К. : Арт-Освіта, 2004. – 256 с.

Абітурієнти можуть користуватися також іншими підручниками, посібниками, довідниками та словниками, рекомендованими Міністерством освіти і науки України.

СХВАЛЕНО на засіданні кафедри української мови, методики її навчання та перекладу (протокол № 8 від 04 січня 2022 р.).

Підпис голови комісії